

Opolnomočenje starejših

Zagotovitev dostojanstva, neodvisnosti, participacije,
varnosti in
poštenega odnosa do starejših

Kako se bomo lotili tega dela seniorji?

10. člen politične deklaracije 2. svetovnega kongresa o staranju, Madrid, 2002

*Sposobnosti starejših ljudi so trdna podlaga za razvoj. To družbi omogoča, da se vse bolj opira na sposobnosti, izkušnje in modrost starejših ljudi ne le zato, da starejši sami skrbijo za izboljšanje svojega življenja, temveč da tudi **aktivno sodelujejo pri izboljšanju življenja v celotni družbi.***

Vprašanje slovenskim načrtovalcem razvoja:

Smo starejši potrebni za razvoj družbe ali pa smo le odpadlo listje, ki ga je treba čim prej pomesti?

2 cilja našega dela:

1. Prispevati k izdelavi podlag za Strategijo aktivnega in zdravega staranja v Sloveniji v okviru projekta Aha
2. Izdelati dokument Strategija aktivnega in zdravega staranja v Sloveniji – pogled ciljne skupine

1. Analiza položaja starejših v Sloveniji

Ali se strinjamo z ugotovitvami, ki smo jih zbrali strokovnjaki Zveze društev upokojencev Slovenije?

Aktivno in zdravo staranje v Sloveniji

V analizi položaja starejših v Sloveniji
Opolnomočenje starejših
dostojanstvo, neodvisnost, participacija, varnost in pošten
odnos do starejših

smo strokovnjaki ZDUS predstavili naše videnje položaja starejših v Sloveniji in predstavili naše predloge za izboljšanje, ki so dostopni na <http://www.zdus-zveza.si/ahasi> in <http://www.staranje.si/>

Za današnjo predstavitev smo izbrali le po našem mnenju najbolj pereča področja, kjer bomo morali nadaljevati prizadevanja za izboljšanje položaja starejših.

Podoba starejših v Sloveniji

Zastareli stereotipi o starejših:

- vsi starejši smo bolni in onemogli;
- nič ne prispevamo k razvoju;
- pokojnine jemljejo prihodke mlajšim.

Sodoben, škodljiv stereotip:

- zdravi, finančno preskrbljeni;
- se samo zabavamo;
- izrabljamo socialno državo, čeprav bi lahko storitve plačevali sami.

DELO petek, 21. novembra 2014
urednistvo@delo.si

MNENJA

Ni vse zlato, kar se (s podpisi) sveti

Zakon o volitvah Predlaga sprememb, s katero bi uvedli kombinirani volilni sistem, nima velike podnora

Starejši v Sloveniji ne moremo izraziti vsega svojega potenciala.

Naše pravice so kršene na več področjih:

- na področju priznavanja, spodbujanja in podpiranja prispevka starejših v družini, skupnosti in gospodarstvu;
- pri zagotavljanju možnosti sodelovanja v gospodarskem, političnem in družbenem življenju;
- na področju možnosti za plačano delo;

- pri (ne)upoštevanju potreb starejših in spoštovanju pravice do dostojnega življenja;
- na področju priznavanja in spodbujanja prostovoljstva starejših;
- na področju dostopa do informacij s pomočjo moderne ICT tehnologije;
- na področju doživljenjskega izobraževanja;
- pri odnosu mlajših generacij do bolnih in invalidnih.

Zakaj bi morali v slovenski družbi izboljšati položaj starejših?

- Za ohranjanje medgeneracijskega sožitja v dolgoživi družbi;
- boljši izkoristek znanja, izkušenj in modrosti starejših omogoča hitrejši razvoj družbe;
- starejši lahko veliko naredimo za izboljšanje kakovosti življenja vrstnikov;
- pošten odnos do starejših omogoča lažje preživetje našim potomcem;
- tudi politiki se starajo –bodo ob sedanjem odnosu do starejših pustili mlajšim med načrtovalce razvoja?

Se strinjamo s temi stališči? Bi kaj dodali?

**Predlogi ukrepov, ki smo jih pripravili strokovnjaki ZDUS,
sledijo vrstnemu redu ukrepov, kot so ga pripravili
strokovnjaki OZN
v Madridskem načrtu ukrepov na področju staranja
prebivalstva.**

Na mizo ste dobili predlog 27 področij na področju staranja in starejših, ki bi jih morali zajeti v Strategijo aktivnega in zdravega staranja v Sloveniji. Prosim vas, vzemite si 10 minut časa in naredite svoj predlog prioritete in vrstni red področij, ki jih moramo zajeti v strategijo.

Zaradi časa, ki smo ga imeli na voljo za uvodno predstavitev na konferenci, smo izbrali po mnenju naših strokovnjakov najpomembnejša področja, ki bi jih morali obravnavati v Strategiji aktivnega in zdravega staranja in pripravili močno skrajšan predlog ukrepov (predlagam, da si ga ogledamo).

Starejši v Sloveniji ne moremo izraziti vsega svojega potenciala, naše pravice so kršene na več področjih:

- na področju priznavanja, spodbujanja in podpiranja prispevka starejših v družini, skupnosti in gospodarstvu;
- pri zagotavljanju možnosti za starejše, da sodelujemo v kulturnem, gospodarskem, političnem in družbenem življenju;
- na področju možnosti za plačano delo;
- pri (ne)upoštevanju potreb starejših in spoštovanju pravice do dostojnega življenja;
- na področju priznavanja in spodbujanja prostovoljstva starejših,
- na področju dostopa do informacij s pomočjo moderne ICT tehnologije;
- na področju doživljenjskega izobraževanja;
- pri odnosu mlajših generacij do bolnih in invalidnih.

Predlog ukrepov:

1. Opustitev zastarelih in škodljivih stereotipov o starejših in staranju

- Starosti prijazni nastopi mnenjskih voditeljev v javnih medijih –politikov, znanstvenikov, strokovnjakov;
- SAZU mora pripraviti konferenco o demografskih spremembah in njihovih izzivih in izdati knjigo predlogov, kako naj se razvija slovenska družba v novih razmerah;
- spremljanje in sankcioniranje nestrpnosti do starejših v medijih, javnih ustanovah, v javnosti;
- izobraževalni tečaji za tvorce javnega mnenja o demografskih spremembah in izzivih dolgožive družbe.

Dodatni predlogi?

2. Priznavanje družbenega, kulturnega, gospodarskega in političnega prispevka starejših

- v medijih prikazati realno sliko dosežkov slovenske družbe po 2. svetovni vojni;
- v medijih prikazovati dosežke upokojenih strokovnjakov, raziskovalcev, politikov, gospodarstvenikov;
- omogočiti redne oddaje Starejši med seboj, ki jih bodo vodili upokojeni novinarji.

Dodatni predlogi?

3. Sodelovanje starejših v procesih odločanja na vseh ravneh

- **uvesti svete starejših v lokalnih skupnostih, v Vladi RS, pri predsedniku države, na univerzah;**
- **vključevanje več upokojenih strokovnjakov v nadzorne svete podjetij, ustanov;**
- **priznavanje pomena in vloge samopomočnih seniorskih organizacij s strani politike, gospodarstva in strok, ki se ukvarjajo s starejšimi in staranjem;**
- **predstavniki starejših morajo biti enakopravni partnerji v Ekonomsko socialnem svetu in v Državnem svetu;**
- **gospodarstvo mora pričeti uvajati prakso vključevanja v nadzorne svete čim več upokojenih strokovnjakov in prenehati s prakso medsebojnega podeljevanja članstva v nadzornih svetih.**

4. Priložnosti za plačano delo vseh starejših, ki želijo delati

- omogočiti obdržanje SP-ja po upokojitvi;
- izboljšati pogoje za delno zaposlovanje upokojenih;
- omogočiti upokojenim raziskovalcem voditi raziskave tudi po upokojitvi.

Še kakšen predlog?

5. Zagotoviti starejšim varno in človeka dostojno starost pri upoštevanju človeškega dostojanstva starejših, naših osnovnih človekovih pravic, naše pretekle in sedanje participacije k razvoju družbe, naša pričakovanja in osnovne potrebe

- dvigniti minimalno polno pokojnino vsaj 10% nad pragom revščine za enočlansko gospodinjstvo;
- vsi ostali upokojenci morajo dobiti dohodek, ki doseže prag revščine za enočlansko gospodinjstvo;
- čim prej ustanoviti Demografski sklad in ga primerno polniti za varnost bodočih generacij upokojencev;
- izboljšati pogoje neformalnim negovalcem bolnih in invalidnih;
- takoj pristopiti k sprejemanju Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki mora omogočiti bolnim in njihovim družinam odločati o tem, kako bo tekla oskrba in nega bolnih.

6. Zagotoviti enako integrirano oskrbo starejših na podeželju in v urbanih okoljih;

- oskrba mora biti prilagojena potrebam in pričakovanjem starejših in ne izvajalcev;
- samopomočne organizacije starejših morajo biti enakopravni partner pri načrtovanju, izvedbi in analizi opravljenega dela.

Dodatni predlogi?

7. Omogočiti vseživljenjsko izobraževanje upokojenim

- zagotoviti medijski prostor v državnih medijih za izobraževanja starejših na področju ohranjanja samostojnosti;
- uvesti tedenske oddaje Starejši med seboj, ki jih bodo vodili upokojeni novinarji;
- finančno podpreti izobraževanja vrstnikov v samopomočnih seniorskih organizacijah, zlasti na področju IKT tehnologije.

Še kakšen predlog?

8. Krepitev solidarnosti z enakostjo in vzajemnostjo med generacijami

- **zastaviti program zmanjševanja revščine med upokojenimi in brezposelnimi starejšimi;**
- **čim prej ustanoviti Demografski sklad, ki bo zagotavljal pokojnine tudi bodočim generacijam starejših;**
- **zagotoviti univerzalen in enak dostop do dogovorjenih zdravstvenih storitev;**
- **izdelati in v praksi uveljaviti akcijski načrt razreševanja problemov v zvezi z duševnim zdravjem starejših.**

Namesto zaključka

Prošnja vsem, ki jim ni vseeno, kako živimo starejši v Sloveniji in kako bodo živeli mladi v dolgoživi družbi, da nam pomagata pri dokončni obliki tega dokumenta.

